

**ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΓΣΕΕ**

ΣΤΗΝ ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΤΕΕ

**με θέμα: Οικονομική κρίση και κρίση απασχόλησης
στον τομέα των κατασκευών**

Αθήνα, 16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2010

**Κυρίες και Κύριοι,
Φίλες και Φίλοι,**

Η σημερινή διεθνής κρίση ξεκίνησε ως κρίση ενυπόθηκων δανείων υψηλού κινδύνου (χρηματοπιστωτική), μετεξελίχθηκε διεθνώς σε κρίση της πραγματικής οικονομίας (οικονομική κρίση και ύφεση) και εξελίσσεται σε κρίση απασχόλησης με την αρνητική τάση της ανεργίας η οποία διεθνώς αλλά και στην Ευρώπη και την χώρα μας θα φθάσει κατά το 2010 σε υψηλά επίπεδα.

Η παρατήρηση αυτή αναδεικνύει ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της πρόσφατης κρίσης, με την έννοια ότι ενώ στα επόμενα χρόνια (μετά το 2013) θα παρουσιάζεται ένας σταδιακός ρυθμός ανάκαμψης, εντούτοις αυτό θα συμβαίνει με την ύπαρξη υψηλού επιπέδου ανεργίας (άνεργη ανάκαμψη). Ακριβώς γι' αυτό το λόγο προβλέπεται, από ορισμένους αναλυτές, ότι η κρίση απασχόλησης κατά την φάση της ανάκαμψης θα δημιουργήσει διεθνώς συνθήκες κοινωνικής κρίσης, με αποτέλεσμα η κυκλική εξέλιξη της ανεργίας να καταστεί μεσο - μακροπρόθεσμη, με αρνητικές συνέπειες στην αγορά εργασίας, στην παραγωγή και στην κοινωνική συνοχή.

Μια τέτοια προοπτική κρίσης της απασχόλησης, θα πλήξει ιδιαίτερα τους νέους (ες), τους ανειδίκευτους, τους μετανάστες τους εργαζόμενους σε ευέλικτες και προσωρινές μορφές

απασχόλησης, επιφυλάσσοντας τους την ένταξη τους στην κατηγορία της μακροχρόνιας ανεργίας και της σταδιακής περιθωριοποίησης από το εργατικό δυναμικό, με αποτέλεσμα μακροχρόνια, εξαιτίας της απαξίωσης των ικανοτήτων και δεξιοτήτων τους να μην αποτελούν ελκυστική επιλογή για τους εργοδότες.

Ειδικότερα αντίστοιχη εξέλιξη κρίσης της απασχόλησης παρατηρούμε να συντελείται κατά το 2009 και 2010 και στην ελληνική οικονομία με την αύξηση της ανεργίας (εκτίμηση ΓΣΕΕ 850.000 άτομα σε πραγματική ανεργία στο τέλος του 2010) αλλά και σε επιμέρους βασικούς κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, όπως ο κατασκευαστικός κλάδος. Πράγματι, κατά το 2009 αλλά όπως προβλέπεται και το 2010 οι εξελίξεις και οι προσδοκίες στον κλάδο των κατασκευών στην Ελλάδα είναι αρνητικές με σημαντική μείωση της κατασκευαστικής δραστηριότητας, τόσο στις ιδιωτικές κατασκευές, όσο και στα δημόσια τεχνικά έργα, σε όλη τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών λόγω της χαμηλής ζήτησης και της ανεπάρκειας της χρηματοδότησης τουλάχιστον για τις ιδιωτικές κατασκευές. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο ετήσιος ρυθμός πιστωτικής επέκτασης προς τις κατασκευαστικές επιχειρήσεις επιβραδύνθηκε σε 2,7% τον Δεκέμβριο του 2009, από 35,2% τον Δεκέμβριο του 2008.

Κατά το 2010 στον κατασκευαστικό κλάδο, οι επενδύσεις σε κατοικίες (αποτελούν το 1/3 περίπου του συνόλου των επενδύσεων), εκτιμάται ότι θα συνεχίσουν να μειώνονται όπως

φαίνεται από την μείωση του όγκου της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας με βάση τις άδειες (ετήσιος ρυθμός 27,6% το 2009, ο οποίος περιορίστηκε στο -21,3% το τελευταίο τρίμηνο του έτους). Παράλληλα, προβλέπεται ότι ο ρυθμός επέκτασης της στεγαστικής πίστης θα είναι χαμηλός, αντανακλώντας την διαμόρφωση τόσο της ζήτησης, όσο και της προσφοράς δανείων. Από την άλλη πλευρά όπως ανακοινώθηκε στις 3/3/2010 το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων θα αυξηθεί μόνο κατά 100 εκατ. ευρώ, δηλ. 1,1% σε τρέχουσες τιμές.

Στις συνθήκες αυτές του κατασκευαστικού κλάδου κατά το 2009 και 2010 οι επιχειρηματικές επενδύσεις αναμένεται να επηρεαστούν πτωτικά από την επιδείνωση της ζήτησης και από την αυστηρότερη (όπως προβλέπεται) πιστοδοτική πολιτική των τραπεζών.

Από την άποψη αυτή η παρατηρούμενη κρίση κατά το 2009 και 2010 στον κλάδο των ιδιωτικών και δημοσίων έργων, προβλέπεται να χαρακτηριστεί από αρνητικές επιδράσεις σε ευρύτερους παραγωγικούς αρμούς της ελληνικής οικονομίας, δεδομένου ότι δρα πολλαπλασιαστικά σε βάρος των άμεσα και έμμεσα εξαρτώμενων επιχειρήσεων, τόσο της μεταποίησης, όσο και του εμπορίου και των υπηρεσιών, λόγω του δραστικού περιορισμού της ζήτησης.

Παράλληλα, δεν συντελείται η αναγκαία συντήρηση και επέκταση αναπτυξιακών, κοινωνικών και δικτυακών υποδομών της χώρας,

με αποτέλεσμα από την μία πλευρά να μην δημιουργεί η ελληνική οικονομία «αναχώματα» συγκράτησης των αρνητικών συνεπειών της οικονομικής κρίσης και ύφεσης και από την άλλη πλευρά η απαξίωση και ανεπάρκεια των υποδομών της χώρας να καθιστούν περισσότερο κοστοφόρο την διαδικασία ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας.

Επίσης αξίζει να σημειωθεί ότι η επίδραση της κατασκευαστικής δραστηριότητας στην περιφερειακή ανάπτυξη είναι σημαντική αφού ενισχύει την οικονομική και δημογραφική ισορροπία φθινουσών περιοχών της χώρας (συμβολή στο περιφερειακό ΑΕΠ, απασχόληση, άρση γεωγραφικής απομόνωσης, πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις των υποδομών, κλπ). Από την άποψη αυτή, σύμφωνα με τους περιφερειακούς Εθνικούς Λογαριασμούς, η συμμετοχή των έργων υποδομής στην συνολική προστιθέμενη αξία είναι ιδιαίτερα υψηλή στην Ανατολική Μακεδονία – Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία, Ήπειρος, Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησο, Βόρειο Αιγαίο. Είναι φανερό ότι οι δυσμενείς αυτές εξελίξεις στον κατασκευαστικό κλάδο επηρέασαν πτωτικά, τόσο την απασχόληση στον συγκεκριμένο κλάδο, όσο και την συμμετοχή του στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της χώρας. Πράγματι, η συμμετοχή του κλάδου στο ΑΕΠ μειώνεται από 6,7% (2006), 6% (2007), 4,8% (2008) και 3,48% (2009). Αντίστοιχη πτωτική τάση παρατηρείται και στην απασχόληση του κλάδου, όπου από το 9% των συνολικά απασχολούμενων στην χώρα το 2007, μειώθηκε στο 8,1% το 2009.

Έτσι, ενώ το 2008 η απασχόληση στον κατασκευαστικό κλάδο στην χώρα μας ήταν 399.331 άτομα (274.437 έλληνες και 124.892 μετανάστες), το 2009 ήταν 366.589 (246.797 έλληνες και 119.797 μετανάστες), αναδεικνύοντας κατά το τελευταίο έτος μια απώλεια 32.742 θέσεων εργασίας (27.640 έλληνες και 5.095 μετανάστες).

Ωστόσο, η συνολική συμβολή του κλάδου (άμεση και έμμεση), στο ΑΕΠ αντιστοιχεί στο 15% και στην απασχόληση αντιστοιχεί 17%. Παράλληλα, το επίπεδο του μέσου μισθού στον κατασκευαστικό κλάδο δεν ξεπερνά το αντίστοιχο του ιδιωτικού τομέα (1.100 ευρώ τον μήνα), δεδομένου ότι για τους έλληνες ο καθαρός μηνιαίος μισθός στις κατασκευές είναι 1.024 ευρώ και για τους μετανάστες είναι 917 ευρώ.

Κυρίες και Κύριοι,

Φίλες και Φίλοι,

Η ανάσχεση της παράτασης της κρίσης στον κατασκευαστικό κλάδο καθώς και της προοπτικής της κρίσης απασχόλησης στον συγκεκριμένο κλάδο, προϋποθέτει τον σχεδιασμό δημόσιων πολιτικών σε δύο επίπεδα (μακρο – οικονομικό – αναπτυξιακό και κλαδικό): α) Οικονομικός και αναπτυξιακός σχεδιασμός δημόσιων πολιτικών εξόδου από την κρίση της ελληνικής οικονομίας και β) κλαδικός σχεδιασμός μέτρων πολιτικών ανάκαμψης του κλάδου των κατασκευών.

Πιο συγκεκριμένα, στο πρώτο επίπεδο απαιτείται ριζική αντικατάσταση του ελληνικού προτύπου ανάπτυξης της ευελιξίας της εργασίας (μικρο - επίπεδο), της ενίσχυσης της προσφοράς (μακρο - επίπεδο) και της ιδιωτικοποίησης και κεφαλαιοποίησης του κοινωνικού κράτους (κοινωνικό επίπεδο), από το νέο αναπτυξιακό πρότυπο της ρύθμισης της εργασίας (μικρο - επίπεδο), της ενίσχυσης της καινοτομικής και παραγωγικής ανάπτυξης (μακρο - επίπεδο) και της ενδυνάμωσης της αναδιανεμητικότητας του κοινωνικού κράτους (κοινωνικό επίπεδο).

Στο πλαίσιο αυτού του νέου αναπτυξιακού προτύπου, η προτεραιότητα της οικονομικής πολιτικής και της πολιτικής απασχόλησης απαιτείται να επικεντρωθεί στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, με την αύξηση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων και όχι με την διαχείριση της ανεργίας και την διευθέτηση των ανισορροπιών στην ελληνική αγορά εργασίας.

Στο δεύτερο επίπεδο, απαιτείται η ανάπτυξη του Προγράμματος Δημόσιων Επενδύσεων σε συνδυασμό με το ΕΣΠΑ, στην κατεύθυνση χρηματοδότησης της υλοποίησης αναπτυξιακών, κοινωνικών και δικτυακών υποδομών της χώρας, μεταξύ των άλλων, με έλεγχο της ποιότητας των παραγόμενων έργων. Παράλληλα, απαιτείται ενίσχυση της ρευστότητας των κατασκευαστικών εταιρειών (εξόφληση οφειλών του δημόσιου τραπεζικού συστήματος) και ενεργοποίηση των ιδιωτικών επενδύσεων στον συγκεκριμένο κλάδο με την θέσπιση κινήτρων

για την χρήση νέων πράσινων τεχνολογιών στα νέα κτίρια και την ενεργειακή αναβάθμιση των υφιστάμενων κτιρίων, κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων, χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, αντισεισμική ενίσχυση των κατασκευών. Τέλος, η συσσωρευμένη τεχνογνωσία που έχει αποκτηθεί από τις επιχειρήσεις του συγκεκριμένου κλάδου, επιβάλλει την μορφολογική τους εξέλιξη (συγχωνεύσεις, συνεργασίες, ολοκληρωμένα συμπλέγματα δραστηριοτήτων, κλπ) προκειμένου να διεθνοποιηθεί - ευρωπαϊκοποιηθεί η δραστηριότητα τους, με την ανάληψη υλοποίησης κατασκευαστικών έργων σε κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ευχαριστώ πολύ